

پیشگفتار چاپ ششم

توانایی آموزش، مستلزم دانش و اطلاعات علمی و مهارت‌های عملی به عنوان عواملی است که به یادگیری اثربخش منتهی می‌شود. مجموعه‌ای از عوامل معلوم می‌دارند که چگونه یک متغیر با متغیر دیگر ارتباط می‌یابد و در مواردی، چگونه مجموعه‌ای از متغیرها در شرایط معینی بر سایر متغیرها اثر می‌گذارند.

در فرایند و مقوله‌ی تعلیم و تربیت، چند متغیر بیشترین ارتباط را با آموزش دارند که عبارت‌اند از:

۱. دانش یا علم آموزش^۱ که در زمینه‌ی محتوای مطالب درسی، مانند ریاضیات، تاریخ و علوم است؛ این دانش سبب می‌شود که معلم افزون بر موضوع تخصصی به سایر جنبه‌هایی بپردازد که آموزش را اثربخش می‌سازند.

۲. شناختن دانش‌آموزان و نیز ویژگی‌های آنان که مقوله‌هایی مانند روان‌شناسی کودک و نوجوان، یعنی رشدشناختی کودکان، تفاوت‌های فردی، کودکان استثنایی، اختلال‌های رفتاری کودکان، بزهکاری نوجوانان و سایر مباحث را در بر می‌گیرد.

۳. دانش زمینه و بستری که آموزش در آن جریان می‌یابد. این دانش، شامل شناخت محیط و جامعه‌ای است که عمل آموزش در آن روی می‌دهد. مقوله‌هایی مانند، جامعه‌شناسی آموزش و پرورش، روان‌شناسی اجتماعی آموزش و بوم‌شناسی به شناخت زمینه و موقعیت آموزشی کمک به‌سزایی می‌کنند.

۴. دانش برنامه‌ریزی آموزشی و درسی و شناخت اصول حاکم در تهیه و تدارک

---

1. pedagogy

آنها، که این دانش انواع برنامه‌های آموزشی و درسی، ارتباطهای درونی و بیرونی، یا افقی و عمودی مطالب و موضوعات را مشخص می‌کند.

۵. دانش تاریخ و فلسفه تعلیم و تربیت که شالوده تشکیل آموزش و پرورش است، جهت‌گیری آن را مشخص می‌کند.

۶. دانش فناوری آموزشی که وظیفه آن نوعی مهندسی آموزشی با به کارگیری مجموعه یافته‌های علوم تربیتی است.

۷. دانش روشها، الگوها، فنون و راهبردهای آموزش، اصول و فنون ارزشیابی، مدیریت کلاس و ...

کتاب روشها، الگوها و فنون تدریس که به سفارش سازمان مطالعه و تدوین کتب علوم انسانی «سمت» تألیف یافته است، دارای مباحث و مطالبی است که بخشی از دانش نظری و مهارتهای عملی لازم را به معلمان ارائه می‌کند.

مؤلف کوشیده است با بهره‌گیری از تجارب عملی خود در تألیف و تدریس و نیز استفاده از منابع معتبر و شبکه‌های اطلاع‌رسانی جهانی (اینترنت)، تازه‌ترین اطلاعات را در این زمینه فراهم سازد. این کتاب از سه بخش و نه فصل تشکیل شده است. بخش اول طی فصلهای اول تا چهارم، اصول و مبانی هنر و علم آموزش (دانش پداگوژی) را ارائه می‌دهد. در بخش دوم، روشها، فنون و الگوهای عمومی تدریس و راهبردهای پویایی گروهی معرفی می‌شوند و سرانجام بخش سوم به مدیریت کلاس درس اختصاص دارد. امید است این کتاب، مورد استفاده دانشجویان و معلمان قرار گرفته، در بهبود بخشیدن بر کیفیت آموزش در کلاسهای درس مفید و مؤثر واقع شود.

در این چاپ، دو ضمیمه به انتهای کتاب اضافه شده است:

ضمیمه یک: شرح توصیفی اصطلاحات و مفاهیم یادگیری؛

ضمیمه دو: نمونه سؤلهای آزمون چهارگزینه‌ای.

امان ... صفوی

استادیار همتراز